

Reactie van Abel Schutte op de opinie van prof. Van der Maas (Weg met de klassieke talen! Het Parool 6 maart 2013)

Prof. Van der Maas, hooggeleerde heer,

Met belangstelling heb ik uw opinie in het Parool van 6 maart 2013 ('Weg met de klassieke talen!') gelezen. Ikzelf ben achttien en heb vier jaar op het gymnasium gezeten (Latijn en Grieks). U hebt volkomen gelijk: het passieve, grammaticale gymnasiaal onderwijs is vreselijk inefficiënt, frustrerend en nutteloos: De rijtjes, de woordjes, de vertalingen, van voor naar achter, van links naar rechts... En dat dan urenlang achter elkaar, op school èn thuis! Zelfs hoogbegaafde genieën leren zo toch geen taal? De (geheel terecht) moedeloze zuchten en agressieve haatverklaringen van mijn oud-medeleerlingen staan mij nog vers in het geheugen gegrift. Ik ben het volledig met u eens en ben van mening dat u de juiste keuze heeft gemaakt toen u uw gymnasium verliet. Zo voelde ook ik mij, na vier jaar zwoegen, belazerd door het gymnasium, had ik veel liever mijn tijd aan iets anders besteed, aan iets onmeetbaar veel nuttigers, wat ik dan ook ben gaan doen: het leren lezen, schrijven en spreken van... Latijn.

Maar lees ik dat nou goed? *Vix meis quidem oculis credere possum...* Wilt u met de afschaffing van de treurige gymnasiale leer methode van het Latijn ook het vreugdevolle leren van het Latijn afschaffen? Een vooraanstaand hoogleraar psychologie die de Latijnse taal wegzet als iets dat "mogelijk bijdraagt aan de algemene vorming en cultuurhistorisch besef"? Dat een achttienjarige een hoogleraar hiervoor terecht moet wijzen! *O tempora, o mores!*

Gelet op de toon van uw opinie weet u kennelijk wel beter, maar er zal toch hopelijk geen lezer zijn die serieus zal denken dat als ik Latijn heb willen leren, dat was om beter te kunnen puzzelen of omdat ik dan beter Italiaans spreek? Wat zijn dat überhaupt voor een levensstandaarden die u mij als hoogleraar aanwrijft? Maar laat ik het niet steeds over mijzelf hebben, want ik ben niet de enige die het Latijn echt wil leren. Dante, Picus, Leibniz, Euler, Erasmus, Milton, Galilei, Huygens, Spinoza, Descartes, Pascal, Newton ("om er een paar te noemen"), voor wie geen van allen het Latijn hun moerstaal was, zaten soms ook hun tijd te verdoen aan iets vaags, "onnuttigs" (wat betekent dat?) dat "mogelijk bijdroeg aan hun algemene vorming en cultuurhistorisch besef"? Of waren zij geëxcuseerd, omdat de Sudoku toen nog niet was uitgevonden? Of mochten zij "in hun historische context" wel Latijn leren? Was hun historische context dan een andere dan de mijne of de uwe? Waar in de geschiedenis ligt de grens en wie bepaalt dat? Waarom zij wel en ik niet? Bepaalt een minister dat? Een opiniemaker? Die mogen komen en gaan, het Latijn zal blijven.

Het leeuwendeel wat u aan wetenschappelijke artikelen schrijft zal wel in het Engels zijn. Wie zal er over duizend jaar het Engels van vandaag nog kunnen lezen en begrijpen? Wellicht, inderdaad, een excentrieke specialist in een nog niet bestaand land. Om overigens over ons taaltje nog maar te zwijgen. Latijn daarentegen is een tijdmachine. Dat is de magie van het Latijn: zijn onveranderlijkheid is niet een symptoom van zijn dood, maar van zijn eeuwigheid. Met één taal heb je de sleutel tot de schatkamer van onze eigen cultuur, een schatkamer die constant, eeuwen op eeuwen is bijgevuld met ervaringen, ideeën, gevoelens, met inzicht, van Plautus tot Newton, van Pascal tot Cicero. Zij is onveranderlijk en hiermee onsterfelijk, iets wat bovengenoemde schrijvers stuk voor stuk hadden begrepen. Latijn is hiermee de groene knop in de lift van Abeltje, waardoor we de benarde muren van het hier en nu, waarop zovelen zich graag blindstaren, kunnen overstijgen en de relativiteit van onze eigen tijd en zijn gewoonten en meningen kunnen toetsen.

Maar goed, ik zal mij beperken tot de twee zaken waar u mij vandaag wél mee heeft kunnen verblijden. Want ik zie dat wij er samen wel uitkomen. Inderdaad, afschaffen die handel, dat vreselijk nutteloze gymnasium zoals dat nu bestaat! Ik stel voor dat er op de drie gymnasia die u wil handhaven ècht, actief Latijn en Grieks zal worden onderwezen, om de tijd te besteden aan echt de klassieken lezen in plaats van een paar regeltjes te ontcijferen. Dan ben ik allang blij en mag u op die andere twee technasia (nomen est omen) uw springlevende Java en C++ gaan onderwijzen aan onze aanstaande medeburgers die morsdode slaven via een beeldschermje kunnen becommanderen. Afgesproken?

Abel Schutte,
Amsterdam 7 maart 2013